U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **A. Y.**, zast. advokátem Mgr. Tomášem Císařem, Vyšehradská 415/9, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2021, čj. OAM-284/ZA-ZA11-ZA10-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2024, čj. 20 Az 58/2021-111,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Dne 28. 4. 2021 podal žalobce, který je ruské státní příslušnosti, žádost o mezinárodní ochranu. Žalobce uvedl, že má obavy z trestu za vyhýbání se vojenské službě, kterou nechce nastoupit (studuje hru na housle a nástup vojenské služby by měl za následek, že by nebyl schopen hrát na původní úrovni; politická situace v Rusku se zhoršuje a on požádal o propuštění ze státního občanství Ruské federace). Žalovaný dne 14. 7. 2021 rozhodl, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12 - § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neuděluje.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k městskému soudu, který ji rozsudkem ze dne 14. 12. 2022 zamítl. Městský soud se ztotožnil se závěry žalovaného, že ani při úplné pravdivosti azylového příběhu žalobce nevyplývají z podkladů opatřených ve správním řízení za nenastoupení vojenské služby v armádě Ruské federace natolik citelné tresty, aby zakládaly důvodnost žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.

[3] Proti rozsudku městského soudu ze dne 14. 12. 2022 podal žalobce kasační stížnost, o které rozhodl NSS rozsudkem ze dne 24. 4. 2023, čj. 10 Azs 18/2023-32, tak, že rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. NSS mj. uvedl, že žalobce v řízení před městským soudem namítl jako novou skutečnost, kterou před žalovaným nemohl uplatnit, napadení Ukrajiny Ruskou federací. S danou námitkou se městský soud nevypořádal, a proto je jeho rozsudek nepřezkoumatelný. V této souvislosti NSS v rozsudku podotkl, že z obecného pravidla, že krajský (resp. městský) soud rozhoduje na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75

odst. 1 s. ř. s.), existují výjimky, vyžadované ústavním pořádkem, mezinárodním právem či právem EU, a to i v situaci pozdějších změn skutkového stavu.

[4] Městský soud v dalším řízení rozsudkem ze dne 12. 7. 2023, čj. 20 Az 58/2021-61, žalobu opět zamítl. Podle městského soudu nebyl důvod k prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. V případě žalobce ještě v době rozhodování žalovaného Rusko nenapadlo Ukrajinu (24. 2. 2022) a v Rusku nebyla vyhlášena mobilizace (21. 9. 2022). Tyto skutečnosti lze pokládat za obecně známé, avšak jejich skutečný dopad do práv občanů Ruské federace včetně toho, zda se tyto důsledky budou týkat i žalobce, již obecně známou skutečností nejsou. To, jaký má válečný konflikt specifika, zda válka může vést k pronásledování žalobce či k jeho přímé nebo nepřímé účasti na válečných zločinech či zločinech proti lidskosti, podle městského soudu nepřísluší hodnotit jemu samotnému, nýbrž žalovanému. Městský soud dospěl také k závěru, že v projednávané věci jsou dostatečné záruky pro to, aby v případě žalobce nebyla porušena zásada *non–refoulement*. Žalobce má možnost neprodleně poté, co mu bude doručen rozsudek městského soudu, podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Na základě nově vzniklých relevantních skutečností pro udělení mezinárodní ochrany bude tato nová žádost o mezinárodní ochranu (pokud ji žalobce podá) přípustná (viz § 3 odst. 1 a 2 zákona o azylu). Žalobce bude mít zároveň možnost dosáhnout soudního přezkumu tohoto rozhodnutí žalovaného, a to předtím [s ohledem na odkladný účinek žaloby (§ 32 odst. 1 zákona o azylu)], než by byl navrácen do země původu.

[5] Proti rozsudku městského soudu ze dne 12. 7. 2023 podal žalobce kasační stížnost, o které rozhodl NSS rozsudkem ze dne 7. 12. 2023, čj. 10 Azs 239/2023-34, tak, že rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. NSS dospěl k závěru, že městský soud nedostatečně zjistil skutkový stav vzhledem k uplatněným námitkám v řízení o žalobě. Vzhledem k přímému účinku čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice) měl městský soud námitky žalobce posuzovat ke dni svého rozhodování.

[6] Městský soud znovu rozhodl rozsudkem, který je uveden v záhlaví, tak, že žalobu zamítl.

[7] Proti rozsudku městského soudu ze dne 10. 4. 2024 podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Namítl, že napadený rozsudek je nezákonný a nepřezkoumatelný. Podle jeho názoru správní orgány nezjistily skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a byly porušeny další základní zásady správního řízení. Závěry žalovaného městský soud nepřezkoumal podle nově zjištěného skutkového stavu (konflikt na Ukrajině). Městský soud si vytvořil z nových skutečností pouze nový podkladový materiál pro své rozhodnutí.

[8] Stěžovatel zejména namítl posouzení možnosti udělení mezinárodní ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Správní orgán v tomto ohledu nedostatečně zjistil skutkový stav. Městský soud následně po zjištění nových skutečností sám posoudil souvislost konfliktu na Ukrajině s tvrzeními stěžovatele pro udělení mezinárodní ochrany. Podle stěžovatele soud nemá dostatečný prostor k tak komplexní úvaze a nemůže sám mimo správní řízení tak zásadní skutečnost, jako je nebezpečí vyplývající z nasazení stěžovatele na frontu, řádně hodnotit jako azylově relevantní, či naopak. Stěžovatel se domnívá, že k těmto

novým skutečnostem měl mít prostor se vyjádřit ve správním řízení. Popsal, jak „*darebný*“ je ruský režim i válka, kterou Rusko vede. Mstivost ruského režimu je podle stěžovatele zřejmá. Rusko má jistě přehled o tom, že stěžovatel v ČR požádal o mezinárodní ochranu. S ohledem na postihy Ruska vůči disidentům i za menší prohřešky hrozí stěžovateli opravdu vážná újma. Podle stěžovatele i NSS v rušících rozsudcích vyjádřil, že tak rozsáhlé dokazování nelze činit před soudem.

[9] Stěžovatel opakovaně zdůraznil, že ruský režim je nedemokratický, vede válku a pofidérně mobilizuje. Poslední skutečnosti žalovaný nemohl zohlednit. Tyto skutečnosti podporují dříve uváděné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, proto by je měl posoudit znovu žalovaný. Rusku se podle stěžovatele nedá s ohledem na současnou situaci věřit. To městský soud nevzal v úvahu.

[10] Městský soud v podstatě jen odkázal na odůvodnění žalovaného, přestože stěžovatel namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, nevypořádal se se všemi námitkami a rozhodl v rozporu se zákonem.

[11] Za nedostatečné stěžovatel považuje i posouzení azylově relevantní újmy. Odkázal na rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008-68, č. 1840/2009 Sb. NSS. Podle stěžovatele žalovaný neshromáždil potřebné podklady pro rozhodnutí. Stěžovatel přitom dostatečně tvrdil své obavy. V pochybnostech se má vyhovět žádosti žadatele o mezinárodní ochranu.

[12] Pokud nebyly splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, měl žalovaný udělit stěžovateli humanitární azyl nebo doplňkovou ochranu.

[13] Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek městského soudu.

[14] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[15] V posuzované věci se jedná o opakovanou kasační stížnost, proto se NSS nejprve zabýval její přípustností z hlediska § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle kterého je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno NSS; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem NSS. Rozšířený senát v usnesení ze dne 22. 3. 2011, čj. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, dovodil, že ze zákazu opakované kasační stížnosti platí výjimky též pro případy, v nichž NSS zrušil rozhodnutí soudu pro procesní pochybení, nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost. Přechozí rušící rozsudek NSS se týkal nepřezkoumatelnosti, s níž souvisel i nedostatečně zjištěný skutkový stav. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[16] Ve věcech, v nichž před krajským, resp. městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud ji odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006,

čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, body 11–12, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[17] Kasační stížnost je nepřijatelná. NSS neshledal žádné pochybení městského soudu, které by v této věci založilo přijatelnost kasační stížnosti.

[18] NSS předesílá, že kasační stížnost není logicky strukturovaná a jedná se spíše o shluk námitek, které nejsou zasazeny do kontextu posuzovaného případu. Z podání stěžovatele NSS dovodil, že stěžovatel namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav ve správním řízení ve vztahu k povinné vojenské službě. K dokazování provedenému městským soudem stěžovatel namítl, že toto rozsáhlé dokazování měl učinit žalovaný, a proto mělo být rozhodnutí městského soudu zrušeno.

[19] Městský soud po posledním rušícím rozsudku v dalším řízení doplnil skutkový stav ohledně informací týkajících se konfliktu na Ukrajině a ruské mobilizace, a to s ohledem na znění čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Městský soud provedl k důkazu dokument „Ruská federace, informace OAMP, ze dne 28. února 2024 – Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině“, a články z veřejně dostupných zdrojů ze dne 25. 7. 2023 s titulkem „Ruští poslanci zvýšili horní věkovou hranici pro službu v armádě“ a ze dne 31. 3. 2024 „Putin podepsal dekret o jarních odvodech do armády, nastoupit má 150 000 lidí“. Doplnění dokazování za účelem zjištění skutkového stavu učinil městský soud v souladu s rušícími rozsudky. Byl to totiž právě městský soud, kdo měl s ohledem na znění čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice posoudit nové skutečnosti, které vyšly najevo až po rozhodnutí žalovaného (viz rozsudky NSS ze dne ze dne 10. 3. 2022, čj. 10 Azs 537/2021-31, a ze dne 8. 4. 2022, čj. 5 Azs 86/2021-33). V rušících rozsudcích NSS nevyslovil, že nový skutkový stav má zjistit žalovaný, jak mylně předestírá stěžovatel v kasační stížnosti. NSS naopak zavázal městský soud, aby posoudil nové skutečnosti, které nastaly až po vydání rozhodnutí žalovaného.

[20] NSS konstatuje, že obecně povinnost podrobit se vojenské službě není relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudky NSS ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004-49, či ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015-24). Městský soud dále posoudil otázku vojenské služby v souvislosti s konfliktem na Ukrajině a mobilizací, která probíhá v Rusku. Městský soud na základě provedeného dokazování zjistil, že ke dni rozhodování soudu byla stanovena věková hranice pro výkon povinné vojenské služby v Ruské federaci na 30 let. Jelikož je stěžovatel narozen v roce 1985, nachází se tak již mimo stanovené věkové rozmezí pro základní vojenskou službu. Výkon vojenské služby se tedy stěžovatele již netýká. Z podkladů ve správním spise ani nevyplývá, že by při povolávání pro základní vojenskou službu docházelo k excesům ohledně věkové hranice. K tomu ostatně ani stěžovatel nic nenamítá. Městský soud také uvedl, že se blíže nezabýval otázkou mobilizace a jejího rozsahu, neboť v průběhu řízení mobilizace v Rusku skončila. To je obecně známá skutečnost a městský soud i tuto otázku posoudil správně (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2024, čj. 1 Azs 253/2023-31, či usnesení ze dne 12. 7. 2024, čj. 8 Azs 68/2024-29). Žalovaný rovněž doložil (překlad trestního zákoníku Ruské federace), že stěžovateli za vyhýbání se vojenské službě nehrozí citelný trest. Jedná se pouze o pokutu, nikoli trest odnětí svobody. Závěrům městského soudu a žalovaného v tomto směru nelze nic vytknout. Stěžovatel s těmito závěry jen obecně nesouhlasí, aniž by však rozvedl

a případně doložil, v čem jsou tyto závěry nesprávné. Stěžovatel jen namítá, že tato otázka je posouzena nedostatečně. To, že s posouzením věci stěžovatel nesouhlasí, ovšem neznamená, že by městský soud pouze převzal závěry žalovaného. Městský soud naopak přesvědčivě vyložil, z jakého důvodu neshledal možné důvody pro udělení mezinárodní ochrany ani ve vztahu k otázce výkonu vojenské služby, resp. ve spojitosti s ruskou mobilizací.

[21] K represím ruského režimu a možnému postihu stěžovatele za to, že v ČR požádal o mezinárodní ochranu, NSS uvádí, že prolomení § 75 s. ř. s. podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice neslouží k uvádění skutečností, které stěžovatel mohl uplatnit již dříve. Všechny relevantní skutečnosti je stěžovatel povinen uvést primárně ve správním řízení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015-32). Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že ve své vlasti neměl konkrétní problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami. Jednalo se pouze o to, že se vyhýbal vojenské službě. Městský soud se proto touto otázkou při posuzování skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodování nemusel zabývat. Obecně k tomu lze konstatovat, že většině ruských občanů nebezpečí státní represe nehrozí (viz např. usnesení NSS ze dne 14. 2. 2024, čj. 7 Azs 274/2023-44, či rozsudek ze dne 22. 3. 2023, čj. 5 Azs 24/2023-23).

[22] Soud tedy neshledal důvod pro udělení doplňkové ochrany. K udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu NSS konstatuje, že v řízení o žalobě stěžovatel netvrdil žádné důvody politického pronásledování. Humanitární azyl je naopak vyhrazen např. pro osoby zvláště těžce postižené či nemocné, osoby, které přicházejí z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory, tedy v případech, kdy by bylo nehumánní azyl neudělit (rozsudky NSS ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, či ze dne 26. 7. 2007, čj. 2 Azs 30/2007-69). O takový případ se u stěžovatele nejedná.

[23] V této věci nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně. Městský soud ani hrubě nepochybil při výkladu práva. NSS proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.).

[24] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51–53). Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak toto právo měl, žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2024

Ondřej Mrákota

předseda senátu